

УДК 327.7 (477 : НАТО)

DOI <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2023.29.25>

ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Лушагіна Тетяна,

кандидатка політичних наук,

доцентка кафедри соціології та політології

Чорноморського національного університету імені Петра Могили

ORCID ID: 0000-0001-8599-2923

Санін Олександр,

магістрант кафедри соціології та політології

Чорноморського національного університету імені Петра Могили

ORCID ID: 0009-0007-8738-7314

У статті розглядаються взаємовідносини Україна – НАТО, які розвиваються достатньо тривалий час. Уточнено, що особлива інтенсивність взаємодії пов'язана саме з повномасштабним вторгненням російської армії. Роль допомоги Альянсу у протистоянні агресору важко переоцінити, тому сьогодні для Української держави дуже важливо зміцнити відносини та співпрацю з державами – учасницями блоку. Метою статті є дослідження специфіки євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни та визначення досягнень і проблем на шляху до отримання членства в НАТО. Для реалізації дослідження використано загальнонаукові (аналіз і синтез, індукція та дедукція, узагальнення, абстрагування, порівняння та аналогія) та спеціальні (історичний, соціокультурний) методи пізнання.

Відзначено, що, з одного боку, російсько-українська війна допомогла виявити найбільш болючі прогалини у світовій безпеці, які потребують усунення та вирішення. З іншого боку, повномасштабне вторгнення російської армії сприяло інтенсифікації взаємодії та співпраці України з державами – членами НАТО. Визначено основні напрями довгострокової допомоги Північноатлантичного альянсу Україні: оборонна й економічна сфери, навчання українських військових, сфера медицини та психологічної допомоги, проекти відбудови та реабілітації у післявоєнний період. Охарактеризовано основні досягнення України в напрямі євроатлантичної інтеграції: створення Контактної групи «Рамштайн», яка узгоджує надання комплексної допомоги Українській державі; створення Ради Україна – НАТО, що передбачає рівноправність України та держав-членів, а також яка є механізмом ухвалення рішень та надання консультацій у кризові моменти; визнання членами НАТО Російської Федерації агресором та загрозою діючому міжнародному правопорядку. Основною перешкодою для України в отриманні статусу члена Організації північноатлантичного договору є війна, під час якої неможливо отримати статус повноправного члена, оскільки члени Північноатлантичного альянсу остерігаються можливості ескалації та можливості бути повноцінно втягнутими у війну, а також через вагання й неготовність зробити політичний крок назустріч Україні в ухваленні рішення про приєднання останньої до НАТО.

Таким чином, за період повномасштабної війни Україна досягла значних результатів у підвищенні інтенсивності взаємодії з НАТО, що дає змогу Українській державі ефективно протистояти ворогу. У подальшому доцільно усунути існуючі перешкоди євроатлантичної інтеграції задля досягнення й забезпечення високого рівня стабільності та обороноздатності України.

Ключові слова: євроатлантична інтеграція, повномасштабна війна, НАТО, міжнародна політика, обороноздатність, загрози, підтримка.

Lushahina Tetiana, Sanin Oleksandr. Features of the Euro-Atlantic integration of Ukraine in the conditions of the Russian-Ukrainian war

The article examines Ukraine-NATO relations, which have been developing for quite a long time. It was clarified that the special intensity of interaction is connected precisely with the full-scale invasion of the Russian army. The role of the Alliance's assistance in confronting the aggressor is difficult to underestimate, therefore today it is very important for the Ukrainian state to strengthen relations and cooperation with the member states of the bloc. The purpose of the article is to study the specifics of Euro-Atlantic integration of Ukraine in the conditions of the Russian-Ukrainian war and to identify achievements and problems on the way to NATO membership. To implement the research, general scientific (analysis and synthesis, induction and deduction, generalization, abstraction, comparison and analogy) and special (historical, sociocultural) methods of cognition were used.

It was noted that, on the one hand, the Russian-Ukrainian war helped reveal the most painful gaps in world security that need to be eliminated and resolved. On the other hand, the full-scale invasion of the Russian

army contributed to the intensification of Ukraine's interaction and cooperation with NATO member states. The main areas of long-term assistance of the North Atlantic Alliance to Ukraine have been identified: defense and economic spheres, training of the Ukrainian military, the sphere of medicine and psychological assistance, reconstruction and rehabilitation projects in the post-war period. The main achievements of Ukraine in the direction of Euro-Atlantic integration are characterized: the creation of the «Ramstein» Contact Group, which coordinates the provision of comprehensive assistance to the Ukrainian state; the creation of the Ukraine-NATO Council, which provides for the equality of Ukraine and the participating states, and which is a mechanism for making decisions and providing consultations in moments of crisis; recognition by NATO members of the Russian Federation as an aggressor and a threat to the existing international legal order. The main obstacles for Ukraine to obtain the status of a member of the North Atlantic Treaty Organization are the war, during which it is impossible to obtain the status of a full member, because the members of the North Atlantic Alliance are wary of the possibility of escalation and the possibility of being fully involved in the war, as well as because of hesitation and unwillingness to take a political step to meet Ukraine in making a decision on the latter's accession to NATO.

Thus, during the period of full-scale war, Ukraine achieved significant results in increasing the intensity of interaction with NATO, which allows the Ukrainian state to effectively confront the enemy. In the future, it is expedient to eliminate the existing obstacles to Euro-Atlantic integration in order to achieve and ensure a high level of stability and defense capability of Ukraine.

Key words: Euro-Atlantic integration, full-scale war, NATO, international politics, defense capability, threats, support.

Постановка проблеми. Організація Північноатлантичного договору (НАТО) сьогодні є одним із найвпливовіших військово-політичних блоків на міжнародній арені, який володіє ефективними інструментами боротьби з різноманітними викликами та загрозами світовій безпеці. Україна вже тривалий час співпрацює з НАТО, де інтенсивність та характер співпраці змінювалися впродовж історії взаємовідносин, трансформуючись відповідно до нових обставин. Незважаючи на досить тривалу співпрацю, Україна ще не отримала членство в Альянсі.

Важливо наголосити, що 2014 р. став початком нового якісного етапу взаємовідносин Україна – НАТО внаслідок російської агресії на Сході нашої країни. Особлива увага в такій співпраці надається оборонному та безпековому секторам із метою протистояння агресору.

Ще більшої інтенсивності взаємовідносини з Альянсом набули після повномасштабного вторгнення російської армії у лютому 2022 р. Вступ України до НАТО є необхідним процесом, бо в такому разі Україна зможе забезпечити справжні гарантії безпеки держави та її кордонів, оскільки інші міжнародні гарантії безпеки української державності нині не діють.

Метою статті є дослідження особливостей євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни, а також визначення можливостей і викликів у цьому питанні.

Методи дослідження. Для дослідження особливостей євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни використано загальнонаукові та спеціальні наукові методи. Серед загальнонаукових методів використовуються аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, порівняння, абстрагування й узагальнення. Серед спеціальних: за допомогою історичного методу проаналізовано трансформацію взаємовідносин Україна – НАТО. Соціокультурний метод дав змогу виявити вплив різноманітних чинників на взаємини та інтенсивність співпраці України з Альянсом.

Виклад основного матеріалу. Взаємовідносини Україна – НАТО змінювалися та набували якісно нового наповнення починаючи з 2014 р. Українські вчені С. Колюшко та Ю. Теміров пропонують таку періодизацію цих взаємовідносин:

– із 2014 по 2015 р. – «антикризова підтримка», під час якої Альянс допомагав Україні стримувати російську агресію, надаючи підтримку гуманітарного та технічного характеру;

– із 2015 по 2018 р. – «зміцнення обороноздатності». У цей період НАТО робить акцент на підвищенні обороноздатності як України, так і країн-членів за допомогою збільшення військового бюджету та активізації спільних військових навчань;

– із 2018 по 2022 р. – «інтеграція у структури НАТО». У цей період відбувається активне реформування сфери безпеки та оборони в Україні з метою відповідності стандартам Альянсу, взаємосумісності збройних сил країн – членів блоку й Української держави;

– із 24 лютого 2022 р. дотепер – «стратегічне партнерство в умовах повномасштабного вторгнення Росії». Надання НАТО комплексної допомоги Україні та запровадження санкцій проти РФ [1].

Дослідники роблять висновок, що «практичні відносини з Альянсом постійно трансформувалися з 2014 року після незаконної анексії Криму, а повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року дало новий потужний поштовх не тільки співпраці, але й перегляду майбутньої архітектури європейської безпеки» [1, с. 34].

Російсько-українська війна показала недоліки та проблеми світової безпеки. Її ескалація спровокувала зміну архітектури глобальної безпеки й поставила під сумнів існуючий світовий порядок, що утворився після холодної війни. Дії російського агресора стимулювали країни Заходу та міжнародні організації переглянути свої концептуальні підходи до формування національної безпеки [2].

Із 2016 р. Альянс надає допомогу Україні в рамках проєкту «Комплексний пакет допомоги», що «включає програми розвитку потенціалу та кошти, спрямовані на кіберзахист, логістику та протидію гібридним загрозам» [3].

Варто наголосити, що НАТО розробляє довгострокові плани в питанні допомоги Україні, що спрямовані на забезпечення миру в нашій державі та її післявоєнне відновлення. Передбачається співпраця в таких напрямках:

1. Оперативна сумісність у довгостроковій перспективі.
2. Розбудова оборонних інституцій.
3. Уроки, винесені з бойового досвіду.
4. Післявоєнна відбудова й реабілітація.
5. Медична та психологічна реабілітація [4].

Керівництво Північноатлантичного альянсу періодично проводить спільні військові навчання зі Збройними силами України, спрямовані на підготовку військових відповідно до стандартів Блоку. Так, «НАТО вже 25 років щорічно проводить багатонаціональні навчання Rapid Trident армії США у Європі та Африці, до яких до повномасштабного вторгнення залучався Міжнародний центр миротворчості та безпеки поблизу Яворова в Україні» [5].

Ураховуючи минулий досвід взаємин із НАТО та сучасні реалії, основна мета державної політики України сьогодні – це завершення повномасштабної війни, повернення тимчасово окупованих територій під український контроль, тобто вихід на державні кордони, встановлені у 1991 р. Як результат, Україна має стати регіональним лідером та активним контрибутором протидії потенційним викликам і загрозам регіональній та світовій безпеці [6, с. 92].

Тому метою України є прагнення зміцнити взаємовідносини з НАТО, підвищити рівень власної обороноздатності. У цьому аспекті важливим є реформування економічної та політичної систем відповідно до стандартів Альянсу, що дасть змогу наблизитися до отримання членства в Організації північноатлантичного договору. Інтенсифікація військових дій між Україною та росією спонукала НАТО стати більш проактивним у реструктуризації й розширенні своїх операцій. Якщо першочергова підтримка обмежувалася нелетальною зброєю, то сьогодні з НАТО надходять чіткі сигнали про можливу більш чітку співпрацю [7].

Щодо відносин Україна – НАТО, то їх трансформація розпочалася в перші тижні після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р. Спочатку політика Альянсу була спрямована на завершення війни дипломатичним способом, шляхом переговорів із Росією, але поступово НАТО змінювало свою позицію щодо українського питання. Цьому сприяло усвідомлення військової спроможності України та позитивних результатів на фронті, а також розуміння того, що російська влада не обмежиться територією України у цій війні, тому є загроза безпеки Євroatлантичному регіону.

Наслідком зміни політики НАТО стало збільшення підтримки України та надання значної фінансової та військової допомоги. Як зазначають С. Колюшко та Ю. Теміров, масштабні поставки озброєнь країнами – членами Альянсу, розроблення та підтримання функціонування комплексних логістичних коридорів для доставки летальних озброєнь та гуманітарної допомоги, активний обмін розвідувальною інформацією в режимі реального часу і постійний діалог на рівні вищого політичного та військового керівництва дають змогу якісно наповнити взаємодію України та Альянсу новим стратегічним змістом [1, с. 35].

Одним із важливих організаційних елементів взаємодії Україна – НАТО стало створення Контактної групи з питань оборони України, що отримала назву «Рамштайн». Зустрічі у цьому форматі демонструють «поступове підвищення готовності НАТО брати на себе відповідальність за стабілізацію ситуації в регіоні. Коаліція НАТО виділила майже 50 мільярдів доларів, або (еквівалентно озброєнню) більше восьми бойових бригад, на військову допомогу Україні включно із системами протиповітряної оборони, важкою артилерією, сучасними основними бойовими танками і підготовкою українських пілотів-випишувачів» [8].

Український науковець І. Тодоров у цьому питанні зазначає, що «збільшенню рівня боєздатності Збройних сил України сприяло впровадження в Україні стандартів армій країн – членів Альянсу. Потужний досвід співпраці, наявність довіри між Альянсом та Україною сприяють наданню Україні зброї після початку повномасштабної війни Росії. І хоча ці дії реалізують окремі країни – члени НАТО, саме Альянс виконує певну координуючу функцію» [9, с. 14].

Ще однією важливою подією для нашої держави в контексті євроатлантичної інтеграції став Мадридський саміт, що відбувся влітку 2022 р. Згідно з Декларацією Мадридського саміту, було визнано, що «здатність України стримувати російську агресію формуватиме безпекову ситуацію на роки вперед, тому було ухвалено нову Стратегічну концепцію НАТО, де Альянс називає речі своїми іменами, а саме Росію прямою загрозою безпеці, миру та стабільності у Євроатлантичному регіоні» [10].

Окрім цього, російсько-українська війна стала поштовхом для об'єднання держав – членів Альянсу навколо спільних проблем, зокрема надання новим країнам членства в НАТО, підвищення інтенсивності співпраці у сфері оборони, зміцнення воєнного потенціалу. Так, у 2022 р. членами Альянсу стали Швеція та Фінляндія. У цьому контексті С. Віднянський зазначає, що «23 країни – члени НАТО вже ратифікували протоколи про їх приєднання. А 30 вересня 2022 р. після проведення так званих референдумів на окупованій частині Півдня України й підписання Путіним документів про приєднання до складу Росії цих територій заявка на пришвидшений вступ до Північноатлантичного альянсу подала Україна» [11, с. 14].

У вересні 2022 р. Україна виступила з ініціативною щодо прискореного вступу до Альянсу, при цьому країни-члени сприйняли таку заяву досить стримано. Причиною цього стала неготовність НАТО діяти рішуче через можливість ескалації конфлікту та загрозу безпеці Євроатлантичного регіону. У цьому аспекті доречно зауваження І. Тодорова, що «заявка про вступ до НАТО не має юридичного значення. Процедура вступу до НАТО (на відміну від ЄС) узагалі не передбачає потреби подавати заявку. Процедура приєднання до Альянсу потребує, передусім, консенсусу серед союзників і запрошення країни-аспіранта. Принципово важливо, що в заявці йдеться про перспективу членства без ПДЧ... Вступ Фінляндії та Швеції без ПДЧ створює прецедент, яким хоче скористатися Україна. І має на це підстави» [9, с. 15–16].

Важливо наголосити, що у цей період Альянс засудив «незаконну спробу Росії анексувати чотири області України: Донецьку, Луганську, Херсонську та Запорізьку. Було зазначено, що це є найбільшою спробою силової анексії європейської території з часів Другої світової війни. Фальшиві референдуми у цих регіонах були спроектовані в Москві. Вони не мають легітимності за визначенням, і НАТО їх не визнає» [12].

У березні 2023 р. Президент України В. Зеленський зазначив, що подальші дії уряду будуть спрямовані на отримання безпекових гарантій від Альянсу. Ці прагнення були реалізовані в рамках саміту НАТО, який відбувся у Вільнюсі.

Одним із головних результатів Вільнюського саміту стало створення Ради Україна – НАТО, яка замінила попередній орган – Комісію Україна – НАТО. На офіційному сайті Організації північноатлантичного договору зазначено, що «Рада Україна – НАТО – це спільний орган, у рамках якого держави – члени Альянсу і Україна засідають на засадах рівності з метою просування політичного діалогу, взаємодії, співпраці і прагнення України набути членства в НАТО. Вона забезпечує взаємні консультації, ухвалення рішень і спільні заходи. Рада Україна – НАТО також слугує механізмом кризових консультацій між Україною і НАТО» [13].

Окрім цього, НАТО підтвердило в черговий раз своє ставлення до Російської Федерації: «Російська Федерація є найбільш значною та прямою загрозою безпеці Альянсу, а також миру та стабільності у Євроатлантичному регіоні. Тероризм у всіх його формах і проявах є найбільш прямою асиметричною загрозою безпеці наших громадян, а також міжнародному миру та процвітання. Загрози, з якими ми стикаємося, глобальні та взаємопов'язані» [14].

Незважаючи на значні досягнення України в питанні зміцнення взаємовідносин із НАТО, існують певні проблеми та бар'єри на шляху євроатлантичної інтеграції. Так, М. Іліка зазначає, що однією з проблем є «відсутність у НАТО консенсусу щодо членства України в Альянсі, адже вступ України до НАТО повинні ратифікувати всі члени Альянсу (сьогодні їх 31). Очевидно, НАТО погоджується з тим, щоб Україна, зрештою, стала членом Альянсу після завершення війни, але перемога – це перший етап, а вступ до НАТО – другий. Фактично головним буде не питання щодо прийому України до НАТО, а питання про те, чи здатна Україна з допомогою західних партнерів деокупувати свої території» [15].

Аналізуючи бар'єри, які постають перед Україною на шляху до отримання членства в Альянсі, О. Кручініна визначає такі:

1. Війна. Це пов'язано з тим, що вступ України до НАТО під час активних бойових дій неможливий, оскільки це зможе втягнути членів Альянсу у війну.

2. Неготовність політичної сфери України в інституційному аспекті.

3. Розуміння західними партнерами того, що отримання Україною членства в Північноатлантичному альянсі стане поштовхом до активізації російської пропаганди. «У 2008 р. НАТО відхилило запити України та Грузії щодо членства, намагаючись не провокувати путінський режим. У результаті цього обидві нації постійно стають мішенями для росії (Грузія – у 2008 р., Україна – у 2014-му й дотепер), оскільки їм бракує ядерної парасольки, яку міг би забезпечити Альянс. Подібні військові загрози також неодноразово висувалися й надалі загрожують Молдові» [16, с. 152].

4. Страх членів НАТО щодо ескалації конфлікту Росією у разі вступу України до НАТО [16].

Щодо останнього бар'єру доцільним є зауваження І. Тодорова: «Звісно, загроза прямого конфлікту з Російською Федерацією є серйозною загрозою для безпеки країн НАТО. Проте без готовності ризикувати війна, яку розпочала Росія проти України, перетвориться на перманентний багаторічний конфлікт із непередбачуваними наслідками для Європи та світу. Варто усвідомити, що загроза прямого зіткнення є головним блефом і головним козирем Путіна. Він лякає Захід і змушує його дозувати підтримку України та не надавати Україні гарантій безпеки та статусу члена НАТО» [9, с. 17].

Тобто повномасштабна російсько-українська війна, з одного боку, стала поштовхом до інтенсифікації взаємовідносин України з Альянсом, а з іншого – акцентувала увагу на існуючих перешкодах на шляху Української держави до євроатлантичної інтеграції. Тому необхідно і в подальшому працювати над вирішенням проблем, які обмежують можливість України стати повноцінним членом НАТО. Доречно розглянути запропоновані Р. Лопес-Арандою [17] сім основних блоків, що дадуть змогу зміцнити взаємовідносини з Організацією північноатлантичного договору:

1. «Спільні інтереси». Міцність будь-якого військово-політичного блоку досить сильно залежить від наявності спільних інтересів та цінностей. Базовими цінностями НАТО з моменту його заснування виступають забезпечення прав людини, міжнародний правопорядок і демократія. Тому учасники Альянсу максимально зацікавлені у створенні та підтримці спільних цінностей та подоланні існуючих розбіжностей.

2. «Політичний консенсус». Спільна система цінностей та інтересів блоку ще не є свідченням того, що всі учасники однаково визначають пріоритети та шляхи досягнення цілей. Наявність згоди всіх учасників у цьому питанні дасть змогу зміцнити Альянс та підвищити рівень його значимості на міжнародній арені.

3. «За межами політичної поляризації». На початкових етапах існування НАТО відзначалось позитивне ставлення Європи та США один до одного, але поступово цінності стали поляризуватися. На сучасному етапі рівень довіри партій США до ідеї європейської інтеграції знижується, що може негативно вплинути на міцність Альянсу.

4. «Більш збалансовані відносини». «Позитивні рейтинги НАТО серед членів варіюються від високих 82% у Польщі до 21% у Туреччині, при цьому у США і Німеччині середні позиції – 52% і 57% відповідно. Із трьох опитаних країн, які не є членами, позитивно ставляться до Альянсу Швеція й Україна (63% і 53% відповідно)» [18]. Незбалансованість відносин яскраво проявляється у підтримці України в протистоянні російській агресії. Так, більшість європейських країн покладається на США, які є лідером надання допомоги Українській державі.

5. «Взаємозалежність як зобов'язання та актив». Унаслідок російсько-української війни були переосмислені усталені стереотипи:

– «необхідно переглянути значення економічної взаємозалежності як чинника, здатного ніби стримати агресію: взаємозумовленість процвітання і розвитку Росії та Європейського Союзу не втримала Росію від нападу на Україну, як і не паралізувала ЄС у питанні застосування до Москви наймасштабніших і найжорсткіших за всю історію санкцій;

– економічні наслідки кризи, спровокованої Росією, оголили небезпеку як енергетичної залежності Європи від Росії, так і певної комерційної та технологічної взаємозалежності ЄС і США від Китаю;

– як США, так і ЄС необхідно вирішити низку проблем у взаємовідносинах із рештою світу» [19, с. 112]. Тут йдеться про концепцію США в Індо-Тихоокеанському регіоні та угоду Європейського Союзу з латиноамериканським інтеграційним об'єднанням МЕРКОСУР.

6. «Трансатлантичний порядок денний, відкритий світові». Р. Лопес-Аранда зазначає, що «трансатлантичний порядок денний виходить за межі інтересів і цінностей США й Європейського Союзу і поєднується з інтересами всього міжнародного співтовариства» [17].

7. «Загальне бачення». Розвиток майбутніх трансатлантичних взаємовідносин багато в чому залежить від сформованості спільної системи цінностей та інтересів, а також бачення майбутнього.

Також вирішенню питання євроатлантичної інтеграції сприятиме «розроблення проекту Технології відродження України, що передбачає не лише військові інновації, але й спільні стратегічні галузі зі США і Європою, включаючи ті, що мають подвійне призначення, як-от ракетно-космічна галузь. Такі ініціативи сприятимуть привабленню інвестицій зі США та Європи, забезпечуючи спільний розвиток технологій і стимулюючи розвиток оборонного сектору України» [16, с. 153].

Отже, російсько-українська війна стала поштовхом для підтримки українцями євроатлантичної інтеграції порівняно з довоєнним періодом [20], що стало не просто зовнішньополітичним курсом, а й гарантією безпеки та недоторканості кордонів. Важливим залишається оцінювати переваги та ризики отримання статусу члена НАТО відповідно до існуючих політичних, безпекових, соціально-економічних та культурних питань. При цьому доцільно розглядати вступ до Альянсу не лише як самоціль, а як можливість отримати конкретні переваги: підвищити рівень обороноздатності, поліпшити рівень підготовки військових, реформувати політичну систему, урахувати стандарти та вимоги НАТО, що може позитивно вплинути на розвиток держави. Окрім цього, реалізуючи стратегію євроатлантичної інтеграції, слід зберегти підтримку громадян щодо отримання членства в Північноатлантичному альянсі, адже це позитивно впливає на впровадження соціально-політичних змін у державі.

Тому, як зазначає О. Кручиніна, «незважаючи на наявні виклики та проблеми, існують перспективи для посилення співпраці України з НАТО, що могло б значно покращити ситуацію в умовах російсько-української війни. Це включає застосування більш активних дипломатичних заходів, підтримку українського оборонного сектору в довготривалій перспективі, інтеграцію України в НАТО. Останнє може слугувати не лише захистом від поточної загрози, але й стратегічним засобом запобігання майбутнім конфліктам» [16, с. 154].

Висновки. Таким чином, російсько-українська війна стала поштовхом, з одного боку, до інтенсифікації взаємовідносин Україна – НАТО, а з іншого – оголила існуючу в сучасному світі проблему міжнародної безпеки та стабільності. Інтенсифікація взаємин та підвищення рівня допомоги від держав-членів пов'язана з досягненнями української армії на фронті. Нині Північноатлантичний альянс розробляє довгострокові проекти допомоги у сфері оборони, навчань для військових, медицини, психологічної допомоги, відбудови та реабілітації у післявоєнний період. Основними досягненнями України в контексті євроатлантичної інтеграції в умовах війни є: надання Альянсом фінансової, гуманітарної допомоги та проведення навчань для українських військових; отримання комплексної допомоги за допомогою Контактної групи «Рамштайн»; створення Ради Україна – НАТО, що передбачає рівноправність України поряд з іншими учасниками; визнання Альянсом Росії агресором, який загрожує світовій безпеці та миру. Визначено основні бар'єри та проблеми на шляху євроатлантичної інтеграції України: неможливість отримання членства у НАТО під час війни; побоювання Альянсу бути втягненим у конфлікт у разі надання членства Українській державі; страх ескалації конфлікту та політична неготовність України. Тому важливим для України є вирішення існуючих проблем на шляху до отримання статусу повноправного члена Організації північноатлантичного договору.

Література:

1. Колошко С., Теміров Ю. Трансформація політики НАТО щодо України в контексті російсько-української війни. *Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 15. С. 33–37.
2. Місюра А., Паливода В. Концептуальні підходи НАТО та ЄС до забезпечення стабільності держави і суспільства у сфері національної безпеки. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2018.
3. Comprehensive Assistance Package for Ukraine. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_09/20160920_160920-compreh-ass-package-ukraine-en.pdf.
4. Відносини з Україною. *Організація Північноатлантичного договору*. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm/.
5. N.Y. Army Guard Soldiers mentor and learn in Ukraine. URL: <https://www.nationalguard.mil/News/Overseas-Operations/Article/1557426/ny-army-guard-soldiers-mentor-and-learn-in-ukraine/>.
6. Василенко С. Сценарії розвитку конфлікту України з російською федерацією. *Уроки збройної агресії Росії проти України – воєнно-стратегічні аспекти* : зб. матеріалів міжв. наук-практ. конф., м. Київ, 29 квітня 2021 р. Київ : Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, 2021. С. 85–92. URL: <https://nuou.org.ua/assets/documents/npc-zbr-agr-rs-pr-ukr-29-04-2021.pdf>.
7. Хаварівська Г. Нова стратегія національної безпеки України – 2020: реалістична оцінка викликів та загроз. *Ефективність державного управління*. 2020. № 4(20). URL: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.226451>.
8. Ukraine Support Tracker. Kiel Institute – Understanding and Shaping Globalization. Kiel Institute. URL: <https://www.ifw-kiel.de/publications/kiel-working-papers/2022/the-ukraine-support-tracker-which-countries-help-ukraine-and-how-17204/>.

9. Тодоров І. Україна – НАТО: сучасний стан відносин і перспективи. *Міжнародний науковий вісник*. 2023. Вип. 1–2(27–28). С. 10–20. URL: <http://visnyk-international.uzhnu.edu.ua/issue/view/17082>.
10. Madrid Summit Declaration issued by NATO Heads of State and Government (2022). NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_196951.htm.
11. Віднянський С. Україна – Європейський Союз: новий етап взаємовідносин в умовах російсько-української війни 2014–2022 рр. 2022. 28 с. URL: <https://mzu.history.org.ua/index.php/MZU/article/view/331/149>.
12. Заява Північноатлантичної ради щодо так званих «референдумів» на частинах території України. *Організація північноатлантичного договору*. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_207558.htm?selectedLocale=uk.
13. Рада Україна – НАТО. *Організація північноатлантичного договору*. 2023. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_217652.htm.
14. Vilnius Summit Communiqué. North Atlantic Treaty Organization. 2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_217320.htm.
15. Іліка М. Вступ України до НАТО: досягнення, проблеми та перспективи. *Чернівецька юридична школа*. URL: <https://law.chnu.edu.ua/vstup-ukrainy-do-nato-dosia-hnennia-problemy-ta-perspektyvy/>.
16. Кручиніна О. Україна – НАТО: проблеми та перспективи співпраці в умовах російсько-української війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. С. 145–156. URL: <https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/321/296>.
17. López-Aranda R. Seven Building Blocks for a Resilient Trans-atlantic Relationship. July 14, 2022. URL: <https://www.gmfus.org/news/seven-building-blocks-resilient-transatlantic-relationship>.
18. Fagan M., Poushter J. NATO Seen Favorably Across Member States. Many in member countries express reservations about fulfilling Article 5's collective defense obligations, Pew Research Center, February 9, 2020. URL: <https://www.pewresearch.org/global/2020/02/09/nato-seen-favorably-across-member-states/>.
19. Яковлюк І.В., Білоусов Є.М. Національна безпека України в умовах нових викликів європейській та євроатлантичній солідарності : монографія. Харків : Рубан В.В., 2022. 148 с.
20. Самоідентифікація українців різко зросла порівняно із серпнем минулого року. *Дзеркало тижня*. 2022. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/ukrajintsi-ta-rosijani-ne-odin-narod-tak-vvazhajut-ponad-90-hromadjan-ukrajini.html>.